

Jubileum Ing. Kataríny Derzsiovej

M. Mydlík, V. Spustová

Pred niekoľkými mesiacmi Ing. Katarína Derzsiová oslávila jubilejné narodeniny. Narodila sa 15. septembra 1944 v Košiciach. V rokoch 1958–1962 absolvovala II. strednú všeobecnú vzdelávaciu školu v Košiciach, ktorú ukončila maturitou roku 1962. V rokoch 1962–1967 absolvovala vysokoškolské štúdium na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave, v odbore technická analytická chémia. Menovaná promovala roku 1967 ako chemická inžinierka. Najdôležitejšie výsledky z jej diplomovej práce na tému „Potenciometrické titrácie v nevodnom prostredí metyletylketónu s použitím grafitovej indikačnej elektródy“ boli uverejnené v časopise Chemické Zvesti [1]. V rokoch 1967–1969 Ing. Katarína Derzsiová pracovala vo Výskumnom laboratóriu Petrochémie v Slovnafte, n.p., v Bratislave, ako samostatný vysokoškolský pracovník. Dňa 7. februára 1969 Ing. Katarína Derzsiová ukončila pracovný pomer v Bratislave z rodinných dôvodov a začala pracovať vo Fakultnej nemocnici KÚNZ v Košiciach, toho istého dňa ako vedúca Nefrologického laboratória I. internej kliniky, neskôr IV. internej kliniky a od roku 1997 do konca roka 2005 Nefrologickej kliniky FN L. Pasteura. Svoju prácu vykonávala na vynikajúcej úrovni z pohľadu československej, slovenskej a medzinárodnej nefrológie. V roku 2006 Nefrologická klinika bola odštátnená a stala sa súčasťou spoločnosti Logman a.s. V roku 2008 akciová spoločnosť Logman požiadala Ministerstvo zdravotníctva SR o zrušenie Nefrologického laboratória, ktoré týmto ukončilo svoju 54-ročnú činnosť dňa 1. 4. 2008 [2].

V rokoch 1973 a 1974 Ing. Derzsiová absolvovala dva 3-týždenné kurzy z klinickej biochémie na ILF v Bratislave.

V roku 1984 sa zúčastnila na 2-týždennom kurze „Biomedicínske aspekty bioinžinierstva v klinike“ na ILF v Prahe. V roku 1986 vykonala úspešne špecializačnú atestáciu z vyšetrovacích metód v klinickej biochémii a z organizácie a riadenia zdravotníctva na ILF v Bratislave.

Pracovná aktivita Ing. Derzsiovej v rámci liečebno-preventívnej starostlivosti u chorých s akútnymi a chronickými nefropatiami, u chorých po rôznych akútnych otravách a u športovcov po dlhotrvajúcich behoch sa prejavila zavedením všetkých základných vyšetrení, ktoré tvoria funkčný renálny nález [3–8]. Ing. Derzsiová so svojím kolektívom laborantiek zaviedla celý rad špeciálnych biochemických metód týkajúcich sa niektorých vitamínov (vitamín A, B₁, B₂, B₆, C a E) v sére, resp. plazme, erytrocytoch, leukocytoch, slinách, moči a v dialyzátoch. Tieto metódy boli použité u chorých s nefrotickým syndrómom, náhlým a chronickým zlyhaním obličiek a počas rôznych foriem mimotelovej a vnútrotelovej eliminačnej liečby [9–22]. Niektoré z nich mali prioritný charakter nielen na Slovensku, ale aj v Čechách (vitamíny B₁, B₂ a B₆ v erytrocytoch, vitamín E v erytrocytoch, kyselina oxalová v plazme a slinách). Ing. Katarína Derzsiová sa významnou mierou podieľala aj na zavádzaní rôznych foriem mimotelovej eliminačnej liečby a CAPD a ich laboratórnej kontrole. Okrem toho pri vývoji týchto metód významnou mierou prispela k príprave rôznych dialyzačných roztokov napr. k príprave bikarbonátového roztoku so 100 mg obsahom etylalkoholu pri akútnej otrave etylenglykolom [8].

V rámci pedagogickej činnosti sa Ing. Derzsiová vo významnej miere po-

dieľala na výchove biochemických laborantiek, z nich 9 úspešne absolvovalo postgraduálne špecializačné štúdium z klinickej biochémie. Mnohí lekári, ktorí boli na našej klinike v rámci predatestačnej špecializačnej prípravy z nefrológie, absolvovali školenie z funkčného vyšetrenia obličiek v Nefrologickom laboratóriu po teoretickej aj praktickej stránke. Okrem toho Ing. Derzsiová opakovane prednášala na tému funkčné vyšetrenie obličiek v nefrologických kurzoch ILF, neskôr SPAM v Košiciach. Významné boli jej postgraduálne prednášky z použitia hemoperfúzie, resp. jej laboratórnej kontroly, u chorých po akútnych otravách a zo štúdií in vitro.

V rokoch 1980–2001 bola Ing. Derzsiová spoluriešiteľkou 6 štátnych výskumných úloh registrovaných v IKEM v Prahe. Výskumné úlohy sa týkali metabolických porúch vitamínov pri náhlom a chronickom zlyhaní obličiek a použitia hemoperfúzie cez aktívne uhlie a iné sorbenty pri akútnych otravách v štúdiách in vivo a in vitro (teofylín, paracetamol, Amitriptylín, Nortriptylín, Karbamazepín, α -amanitín) [23–27]. Výsledky z týchto výskumných úloh boli úspešne obhájené a zaradené do kategórie A. Okrem toho boli prezentované na medzinárodných konferenciách v Európe, Amerike a Ázii a boli publikované v domácich a medzinárodných karentovaných časopisoch. Pri riešení výskumných úloh Ing. Derzsiová so spoluriešiteľmi spolupracovala z nefrologickými pracoviskami a ústavmi v Prahe, Bratislave, Nových Zámkoch a v Banskej Bystrici. Na uvedených pracoviskách osobne, aj s laborantkami Nefrologického laboratória FN L. Pasteura, vykonávala klinicko-biochemické analýzy rôznych

vitamínov a kyseliny oxalovej u ich pacientov.

Ing. Katarína Derzsiová je prvou autorkou, resp. spoluautorkou 425 prednášok, ktoré boli prezentované na celoštátnych konferenciách, európskych a svetových kongresoch po celom svete od Los Angeles (USA) až po Nagoju (Japonsko). Okrem toho Ing. Derzsiová je autorkou alebo spoluautorkou 203 publikácií v domácich a v mnohých zahraničných karentovaných časopisoch.

Ing. Derzsiová počas svojej dlhodo-bej aktívnej činnosti sa stala členkou Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej spoločnosti klinickej biochémie, Slovenskej nefrologickej spoločnosti, Spolku lekárov v Košiciach, Európskej nefrologickej spoločnosti – Európskej dialyzačnej a transplantáčnej spoločnosti (ERA-EDTA), Európskej spoločnosti pre umelé orgány (ESAO) a Slovenskej komory iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov.

Ing. Katarína Derzsiová bola opakovane spoluorganizátorkou mnohých nefrologických konferencií a kongresov s medzinárodnou účasťou v Košiciach, vo Vysokých Tatrách a inde vo východoslovenskom regióne od roku 1970 až do súčasnej doby, do roku 2009. Od roku 1995 je stále menovaná členkou poradného zboru časopisu „Aktuality v nefrologii“, ktorý vychádza v Prahe. Ing. Derzsiová sa opakovane podieľala na publikácií správ z mnohých medzinárodných zahraničných kongresov, na ktorých boli prezentované výsledky našej vedeckovýskumnej práce [28,29].

V roku 2004 bola Ing. Derzsiovej ude-lená bronzová medaila Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o SLS pri príležitosti jej 60. narodenín. Dňa 7.–9. októbra 2009 sa konal v Nitre 33. kongres Slovenskej nefrologickej spoločnosti, na ktorom bola Ing. Katarína Derzsiová ocenená striebornou medailou SLS opäť pri jej jubileu. Pri tejto príležitosti menovaná pred-niesla prednášku na tému: „Zmeny vo

funkčnom renálnom náleze po mara-tónskom behu, po 100-kilometrovom behu a po 24-hodinovom dlhotrvajúcom behu“ [7]. Jej zatiaľ posledná vy-žiadaná prednáška na medzinárod-nom zahraničnom kongrese bola na tému: “Comparison of the renal func-tion abnormalities after marathon run and 16-kilometre long-distance run“, ktorá odznela na 1. kongrese nefro-logickej spoločnosti štátov Stredo-zemného mora, dňa 4. októbra 2009 v Giardini Naxos – Taormine, na Sicílii (Taliansko).

Na základe vyššie uvedených skutoč-ností je treba zdôrazniť, že Ing. Katarína Derzsiová počas svojej 40-ročnej aktívnej činnosti v nefrológii sa ako klinická biochemička významným spôsobom zaslúžila svojou vedeckovýskumnou, prednáškovou, publikačnou a organi-zátorskou činnosťou o rozvoj nefroló-gie – vednej klinickej disciplíny, nielen na Slovensku a v Českej republike, ale aj v iných štátoch.

Vážená pani inžinierka Katarína Derzsiová, milá Katka, prajeme Ti pri prí-ležitosti Tvojho životného jubilea a pri príležitosti 40 rokov aktívnej činnosti ako klinickej biochemičky pracujúcej v nefrológii pevné zdravie, mnoho síl do Tvojej ďalšej tvorivej práce, veľa šťastia, pohody v osobnom a spoločenskom živote.

Ad multos annos!

prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.

prof. MUDr. Viera Spustová, DrSc.

Literatúra

1. Berčík J, Čakrt M, Derzsiová K. Použitie uhlíkových indikačných elektród pri neutralizačných potenciometrických titráciách (II). Grafitová elektróda v prostredí metyletylketónu. Chem Zvesti 1968; 22: 761–767.
2. Derzsiová K, Mydlík M. Úloha labora-tória v nefrologickej diagnostike z pohľadu praktického lekára. Lab Diagnostika 2008; 17: 26–31.
3. Mydlík M, Derzsiová K, Cesnak D et al. Selektivita glomerulárnej proteinúrie pri renálnej insuficiencii. Čas Lék Čes 1977; 116: 694–697.

4. Mydlík M, Derzsiová K, Žemberová E. In-fluence of water and sodium diuresis and furosemide on urinary excretion of vita-min B6, oxalic acid and vitamin C in chro-nic renal failure. Miner Electrolyte Metab 1999; 25: 352–356.

5. Mydlík M, Derzsiová K. The 50-year his-tory of the Nephrology Department in Ko-šice (Slovak Republic). J Nephrol 2006; 19 (Suppl 10): S173–S177.

6. Derzsiová K, Mydlík M. Pobrušnicový klírens a transfer bielkovín pri nepretržitej ambulantnej peritoneálnej dialýze. Vnitr Lék 1983; 29: 242–248.

7. Mydlík M, Derzsiová K, Bohuš B. Zmeny vo funkčnom renálnom náleze po mara-tónskom behu, po 100-kilometrovom behu a po 24-hodinovom dlhotrvajúcom behu. Vnitr Lék 2009; 55 (Suppl 1): 103–107.

8. Mydlík M, Derzsiová K, Mizla P et al. Diagnostika a liečba otravy etylénglyko-lom – rozbor 20 chorých. Vnitr Lék 2002; 48: 1054–1059.

9. Derzsiová K, Mydlík M, Takáč M et al. Vitamín C v sére a leukocytoch pri chro-nickom zlyhaní obličiek. Čas Lék Čes 1983; 122: 1176–1179.

10. Derzsiová K, Farkaš M, Mydlík M. Vi-tamín A a zinok v sére pri chronickom zly-haní obličiek. Čas Lék Čes 1985; 124: 530–533.

11. Derzsiová K, Mydlík M, Havriš Š et al. Vitamín B1 a horčík v erythrocytoch u cho-rých v dlhodobom dialyzačnom programe. Čas Lék Čes 1987; 126: 906–908.

12. Mydlík M, Derzsiová K. Oxalic acid as a uremic toxin. J Renal Nutr 2008; 18: 33–39.

13. Mydlík M, Derzsiová K. Vitamins and quality of life in hemodialysis patients. J Nephrol 2008; 21 (Suppl 13): S129–S133.

14. Derzsiová K, Mydlík M. Metabolic changes of oxalate in chronic renal failure. In: F. Consolo, G. Bellinghieri, V. Savica (eds). 6th Taormina Course on Nephrology 2000, 149–161. Editoriale Bios, Cosenza – Italy, 2000.

15. Derzsiová K, Mydlík M, Boldizsár J et al. Perorálne použitie železa s vitamínom C u hemodialyzovaných chorých. Vnitr Lék 2001; 47: 210–214.

16. Mydlík M, Derzsiová K, Brátová M et al. Serum vitamin A, retinyl esters and vita-min E in nephrotic syndrome. Int Urol Nephrol 1991; 23: 399–405.

17. Mydlík M, Derzsiová K. Erythrocyte vi-tamins B1, B2 and B6 and erythropoietin. Am J Nephrol 1993; 13: 464–466.

18. Mydlík M, Derzsiová K. Metabolism of vitamin B6 and its requirement in chronic renal failure. Kidney Int 1997; 52 (Suppl 62): S56–S59.

19. Mydlík M, Derzsiová K, Rácz O et al. Vitamin E-coated dialyzer and antioxidant

defense parameters: three-month study. *Semin Nephrol* 2004; 24: 525–531.

20. Mydlík M, Derzsiová K. Renal replacement therapy and secondary hyperoxalemia in chronic renal failure. *Kidney Int* 2001; 59 (Suppl 78): S304–S307.

21. Mydlík M, Derzsiová K, Švách J et al. Peritoneal clearance and peritoneal transfer of oxalic acid, vitamin C and vitamin B6 during continuous ambulatory peritoneal dialysis. *Artif Organs* 1998; 22: 784–788.

22. Mydlík M, Derzsiová K, Jenča A et al. Salivary oxalic and ascorbic acid in chronic renal failure. *Proc. of selected papers of the XIII International Congress on Nutrition and Metabolism in Renal Disease*. Merida (Mexico), February 28–March 4, 2006

(Edit. A. Treviño-Becerra, E. Pineda-Sanches, P. Trinida-Ramos). Medimond, Bologna (Italy), 39–44.

23. Derzsiová K, Mydlík M, Petříková V et al. Hemoperfúzia teofylínu. Štúdia in vitro. *Čas Lék Čes* 1991; 130: 11–14.

24. Derzsiová K, Mydlík M, Petříková V. Hemoperfusion study with carbamazepine in vitro. *Int J Artif Organs* 1999; 22: 730–733.

25. Derzsiová K, Mydlík M, Petříková V et al. Haemoperfusion of Amitriptyline and Nortriptyline – an in Vitro Study. *BANTAO J* 2006; 4: 1–4.

26. Derzsiová K, Mydlík M, Petříková V et al. Hemoperfúzia paracetamolu – štúdia in vitro. *Akt Nefrol* 2002; 8: 129–132.

27. Mydlík M, Derzsiová K, Klán J et al. Hemoperfusion with alfa-amanitin an in

vitro study. *Int J artif Organs* 1997; 20: 105–107.

28. Derzsiová K, Mydlík M. XXVII. kongres Európskej spoločnosti pre umelé orgány (ESAO) „Most ku interdisciplinarite“, 22.–25. septembra 2001, Gent (Belgicko). *Vnitř Lék* 2002; 48: 442–443.

29. Mydlík M, Derzsiová K. 11. medzinárodný kongres pre výživu a metabolizmus pri chorobách obličiek, 29.–31. marca 2002, Nagoja (Japonsko). *Vnitř Lék* 2002; 48: 1088–1089.

prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.

www.upjs.sk

e-mail: miroslav.mydlik@upjs.sk

Doručeno do redakce: 4. 1. 2010